

HAUR HEZKUNTZAN EMOZIOAK LANTZEA

MUSIKAREN BIDEZ

GRADU AMAIERAKO LANA

HEZKUNTZA
ETA KIROL
FAKULTATEA
FACULTAD
DE EDUCACIÓN
Y DEPORTE

EGILEA: Del Pozo Dávila, Alba.

ZUZENDARIA: Barrena de la Rúa, Nerea.

2020/21

AURKIBIDEA

Sarrera	2
Justifikazioa	3
Helburuak	5
Marko teorikoa	6
-Gaiaren garrantzia	6
-Emozioak Haur Hezkuntzan	6
-Zergatik da garrantzitsua musika Haur Hezkuntzan?	6
-Musikaren psikologia	9
-Zergatik dira garrantzitsuak emozioak?	11
-Musika eta emozioen harremanaren garrantzia	14
-Emozioak musikarekin lantzeko baliabideak	15
-Arloaren egoera	17
Proposamen didaktikoa	18
-Testuingurua	18
-Proposamen didaktikoaren helburuak	19
-Metodoa	20
-Jardueren deskribapena eta analisisia	21
Jardueren gertaera eta balorazioa	29
Ondorioak	31
Hobekuntza proposamenak	33
Bibliografia	35
Eranskinak	39

Laburpena

Lan honetan musika eta emozioen arteko lotura azpimarratzen da proposamen didaktiko batean aurkeztuta, Haur Hezkuntzarako zuzenduta. Emozioak oso garrantzitsuak dira gure bizitzan eta txikitatik hauek garatzea oso aproposa da umearen identitatea garatzeko. Horregatik, emozioak eta musikaren arteko harremana gauzatu dugu, ikasleak musikaren laguntzaz emozioak lantzeko.

Horretarako, Emoziotegia (2018) eta Koloretako munstroa (2012) liburuetan oinarritu gara batik bat emozioei hurbilpena egiteko. Proposamen hau praktika aldian egondako denboran aurrera eraman da Andoaingo Ondarreta Ikastetxean 5 urteko gelan.

Hitz gakoak: Haur hezkuntza, emozioak, musika, identitatea eta garapena.

Resumen

En este trabajo se subraya la relación entre la música y las emociones a través de una propuesta didáctica dirigida a la Educación Infantil. Las emociones son muy importantes en nuestra vida y su desarrollo desde pequeños es ideal para desarrollar la identidad del niño. Por ello, hemos realizado una relación entre las emociones y la música, para que el alumnado trabaje las emociones con ayuda de la música.

Para ello, nos hemos basado principalmente en los libros Emoziotegia (2018) y Koloretako munstroa (2012) para acercar las emociones. Esta propuesta se ha llevado a cabo durante mi periodo de prácticas en el aula de 5 años de Ondarreta Ikastetxea de Andoain.

Palabras clave: Educación infantil, emociones, música, identidad y desarrollo.

Abstract

In this work the relationship between music and emotion is highlighted through a didactic proposal aimed at Early Childhood Education. Emotions are very important in our life and their development from young age is ideal to develop the identity of the kid. For that purpose, we have made a relationship between emotions and music, so that students work the emotions with the help of the music.

To do this, we have mainly based on the books of Emoziotegia (2018) and Koloretako munstroa (2012), to bring motions closer. This proposal has been carried out during my internship in the 5 year classroom in Ondarreta Ikastetxea in Andoain.

Key words: Early Childhood Education, emotions, music, identity and development

Sarrera

Lan honetan emozioak eta musikaren garrantzia gorai patzen da. Alderdi hauek oso txikitatik lantzen hasi behar direla uste dugunez, Haur Hezkuntzan praktikara eramateko ariketa ezberdin batzuk gauzatu ditugu. Emozioak gure egunerokotasunean oso presente eduki behar ditugun aldagaiak dira, hauek jaiotzen garen momentutik presente ditugu eta egunero erabiltzen ikasi behar ditugu, honela, hauek hobeto ulertu eta erabiliko ditugu.

Horretaz aparte, Haur Hezkuntzan oso garrantzitsua den beste aldagai dugu, kasu honetan hezkuntza musikala da, emozioak azaleratzeko eta adierazteko baliabide egokia baita. Hortaz, lan honetan bi aldagai hauen arteko harremana egingo da. Beraz, proposamen hau egitearen justifikazioa adierazi dugu. Emozioak eta musika Haur hezkuntzan lantzea oso garrantzitsua da, baina praktika aldietan lantzen ez direla ikusita, lan hau aurrera eramatea erabaki genuen.

Ondoren, autore ezberdinen ideiak plazaratuak agertzen dira galdera hauek erantzunez. Zergatik da garrantzitsua musika Haur Hezkuntzan lantzea? Zergatik emozioak? Biak batera zergatik? Hauen onurak...

Lan hau egiteko gure buruan genuen helburu orokorra ezarri dugu: baliabide ezberdinak erabiliz musika eta emozioak harremantzea..

Aztertze lan teorikoa egin ondoren, sortu dugun emaitza musika eta emozioak Haur Hezkuntzan lantzeko proposamen didaktikoa da eta hauek aurrera eramateko erabili ditugun materialak. Jarduera batzuk sortu dira emozioak lantzeko asmoz, gehiengoetan musikaz baliatuz, eta aurrera eraman dira 5 urteko gelan Andoaingo Ondarreta Ikastetxean. Jarduera horiek nola prestatu ditugu eta analizatu, eta nola aurrera eramaterakoan aldaketa batzuk egon diren.

Justifikazioa

Gradu amaierako lan honetan emozioak eta musikak Haur Hezkuntzan duten garrantziaz hitz egin nahi izan dut. Batetik, Haur Hezkuntzan hezkuntza emozionalak duen garrantzia aipatzen da eta bestetik, musikak gure garapenean duen garrantzia. Gainera, emozioak zein garrantzitsuak diren garatzea txiki txikitatik, hau da, Haur Hezkuntzatik hasita.

Gaia aukeratzeko orduan, ez nuen argi zer egin, oso galduta nengoen baina emozioak lantzea bururatu zitzaidan, izan ere, oso baztertuta dugun ikasgai bat da eta nire aburuz, txikitatik landu behar den zerbait da, gainera musikaren laguntzaz hori areagotu daiteke eta oso baliabide aproposa da.

Gainera, musika nire ikasgairik gogokoena da eta emozioekin fusioa egitea oso egokia dela uste dut, izan ere, jende ugari dago emozioak ezin dituztela edota asko kostatzen zaiela kanporatzea eta ikerketa ugari daude hau baieztatzen dutena, hots, musikaren bidez emozioak azaleratzen laguntzen dutena. Horretaz gain, azkeneko urte honetan, Dramatizazio minorra aukeratu dut musikarekin harreman duen minor bakarra delako.

Horregatik, nire Gradu amaierako lana gai horren inguruan izatea nahi nuen, nik gehiago ikasteko.

Aurreko praktikaldia egin nuen ikastetxean emozioak oso gutxi jorratzen zituzten, egia da, nire gelakoak oso txikiak zirela baina beste geletan baliabideak zituzten emozioak lantzeko.

Ikastetxe honetan aldiz, emozioei garrantzi handia ematen diete txiki txikitatik, baina nire aburuz, gehiago lantzea ez dakar ondorio negatiborik. Horregatik, nire ikastetxeko tutorearekin hitz egin nuenean, eta baiezkoa jaso nuen. Egia da, 5 urteko umeek emozioak oso barneratuta dituztela baina ariketak moldatu daitezke umeen mailaren arabera.

Gainera, praktiketako hilabete hauetan ikusi dut irakasleak musika ipintzen duela momentu ezberdinetan, adibidez, abestiren bat ikasi nahi duenean, erlaxatzeko...eta umeek zur eta lur geratzen dira abestiekin edota bideoak ikusten. Gehitzeko esan beharra dut, irakasleak abesti bat erakusten duenean, ia denek edo denek abesten dutela. Horregatik, nire Gradu amaierako lanean musika lantzen duen proposamen didaktiko bat egitea erabaki dut.

Niri musika oso txikitatik gustatzen zaidan ikasgai bat da, eta gaur egun oso presente dudana zerbait da, izan ere, nire bizitzaren parte da. Orain dela 4 urte, musikarekin harremana zuten hainbat ekintza bertan behera utzi nituen karrera hau hasi behar nuelako baina nahiz eta hori

utzi, oso presente dagoen zerbait da musika. Niretzako musikak asko laguntzen duen baliabide bat da eta emozioak azaleratzen laguntzen duen tresna bat da, hain zuzen ere. Horrekin batera, musikak bakoitzaren pertsonalitatea eraikitzen laguntzen du. Hortaz, niretzat hain garrantzitsua den arlo hau Haur Hezkuntzan oso gutxi lantzen ez dela konturatuta, proposamen didaktikoari gehitzea pentsatu dut.

Horregatik, musika eta hezkuntza emozionalaren arteko lotura egitea erabaki dut. Pertsonalki oso garrantzitsuak eta interesgarriak diren bi arlo hauek batuz, haurrek musikaren bidez emozioak nola garatzea, emozio ezberdinak sentitzea edota egoera ezberdinak beste modu batean ikustea, lan hau egitea pentsatu dut.

Helburuak

Lan honen helburu nagusia Haur Hezkuntzan emozioak eta musika garatzeko proposamen didaktiko bat egitea da, konkretuki 5 urteko gelarako modu ulergarri eta dibertigarrian lantzeko.

-Baliabide ezberdinak erabiliz musika eta emozioak harremantzea. (zehatza)

- Musikak Hezkuntzan duen garrantzia indartzea, kasu honetan Haur Hezkuntzako haurrei zuzenduta.
- Garapen emozioanalari garrantzi gehiago ematea Haur Hezkuntzan.
- Musika eta emozioen arteko onuren garrantziaz ohartzea.
- Musika erabili emozioak plazaratzeko baliabide gisa.

Marko teorikoa

Hurrengo lanean, emozioak musikaren bidez lantzeko proposamena luzatuko da. Horretarako, alderdi bien oinarria ezarri da, eta baita ere biak batera lantzearen garrantzia.

Marko teoriko honetan, zergatik diren garrantzitsuak emozioak, musikaren psikologia, musika Haur Hezkuntzan, emozioak Haur Hezkuntzan eta hauek bien arteko lotura gauzatzeko baliabideak agertzen dira.

-Gaiaren garrantzia

-Emozioak Haur Hezkuntzan

Hasteko, emozioen definizioa aipatuko dugu.

“Un estado complejo del organismo caracterizado por una excitación o perturbación que predispone a una respuesta organizada. Las emociones se generan habitualmente como respuesta a un acontecimiento externo o interno” (Bisquerra, 2000, 41 in Guichot-Reina, V eta De la Torre, A. M (2018).

Emozioen hezkuntzak zubi-lana egin behar du izan nahi duguna ikuspegi etiko batetik eta, ikuspuntu biologiko batetik, garen aldetik, hurbiltzeko. Emozionalki heztean (López, 2002), jarrera afektibo batzuetatik abiatzen da, haurraren pentsamenduaren, emozioaren eta ekintzaren arteko sinbiosia sustatu nahi dutenak, arazoei autoestimua kaltetu gabe aurre eginez.

“Un proceso educativo, continuo y permanente, que pretende potenciar el desarrollo emocional como complemento indispensable del desarrollo cognitivo, constituyendo ambos los elementos esenciales del desarrollo de la personalidad integral. Para ello se propone el desarrollo de conocimientos y habilidades sobre las emociones con objeto de capacitar al individuo para afrontar mejor los retos que se plantean en la vida cotidiana. Todo ello tiene como finalidad aumentar el bienestar personal y social” (Bisquerra, 2000, 44 in Guichot-Reina, V eta De la Torre, A. M (2018).

-Zergatik da garrantzitsua musika Haur Hezkuntzan?

Musikak entzumena, adierazpena eta sormena garatzeko balio du. Haur Hezkuntzan musikaren bizipena eta erabilera oso garrantzitsua dela azpimarratu behar da. Adimen musikalaren bitartez, forma musikalak gozatzeko, diskriminatzeko, transformatzeko eta adierazteko gaitasuna lortzen da, erritmoa, tonua eta tinbrea sentitzen ikasten den momentu berean. Bernalek (2000) Granadan egindako ikerkuntza batean ikusi eta baieztatu zuen bere

hipotesia; irakasleek musika irakasteko metodologia eta adimen kontzeptual falta zuten. Horregatik, 0 eta 6 urte arteko haurrek ia ez dute hezkuntza musikala ikasten.

Gardnerrek dioenez (1993), pertsona guztiak dira zortzi adimen motetako bakoitzaren jabe, nahiz eta bakoitza batzuetan besteetan baino gehiago nabarmendu, eta ez izan besteak baino zortzi klase garrantzitsuenetako edo baliotsuenetako bat ere. Oro har, horietako asko menderatu behar izaten dira bizitzari aurre egiteko, edozein lanbide izanda ere. Azken finean, lan gehienek adimen mota gehienak erabiltzea eskatzen dute.

Musika oso esperientzia atsegina da eta horregatik jarduera ludikoekin lotzen dugu. Nahiz eta gure umeen garapenerako oinarrizkoa ez den disziplina izan, ikerketa askok esaten dutenez hezkuntza metodorik osatuena da. Musikak eragin handia du haurrengan eta geroz eta txikiagoak izan, orduan eta hobeto, izan ere, sentsibilitatea eta memoria garatzen ditu, sentimenduak adierazten laguntzen du, hizketa garatzen du eta kontzentratzeko gaitasuna handitzen du, hizketa garatzen du eta gorputz-adierazpena estimulatzeko gaitasuna handitzen du, hizketa garatzen du eta gorputz-adierazpena estimulatzeko gaitasuna handitzen du, hizketa garatzen du eta gorputz-adierazpena estimulatzeko gaitasuna handitzen du. Frogatu da lotura estua dagoela musikaren eta matematika eta beste hizkuntza batzuk ikasteko erraztasunaren artean; garun-jarduera osoa errazten du; idazteko eta irakurtzeko trebetasunak sustatzen ditu, beste gauza askoren artean. Musikak gure garunaren funtzionamendu multi sentsoriala aktibatzen du, eta hori funtsezkoa da garatzen hastean. Adimenaren sorrera sentsorimotorra denez, garunak zentzumenen bidez jasotzen duen informazioa antolatzen du: entzumena, ikusmena, ukimena; era berean, ikuspegi pedagogikotik, musikak esfortzua ikasten laguntzen du. Ahalegintzea, praktikatzea, entseatzea eta entseatzea, harik eta musikak ongi jotzea lortzen dugun arte, bizitzaren metafora fantastiko bat bezain pozgarria den pizgarri bat da (Ferrerros, 2008).

Akoschky-ek et al. (2008) esaten duen moduan, garapen musikala lortzeko beharrezkoak dira musikarekin lotura duen edozein gertakari. Haurrek ikaskuntza honen bidez, haien pentsamendua eta emozioak garatzeko gai izango dira.

Hain zuzen ere, gaur egun aurrera egin da musikak garapen emozionalean duen zereginari buruzko azterlanak garatzen, eta onartu da musika-konposizioek pertsonengan eragina izan dezaketela emozio-egoera jakin batzuetan. Hartara, entzuleak oroitzapenak ekar ditzake bere orainera, eta oroitzapen horiek poztasuna edo tristura sor dezakete, erlaxazio-egoerak eragin, espiritueltasuna piztu eta lehenago esperimendutako beste sentimendu batzuk piztu. Horrela, musika tresna melodiatsuek sortutako uhinen bidez jariatzen diren notetatik haratago uler daiteke, eta, orduan, zentzumenak pizten dituzten sentimenduen ekoizle gisa ikusi (Jauset, 2008 in Mosquera 2013).

Pascualek (2006) honela dio: "Abestiak izugarri laguntzen dute hizkuntzaren garapenean (hiztegia, adierazpena, intonazioa, artikulazioa eta bokalizazioa handitzea), eta, bestalde, kontzeptuak finkatzeko tresna bikainak dira".

Ikusi ahal izan denez, musika atsegin bat entzutean, substantzia kimikoak aktiba daitezke Nerbio Sistema Zentralean, eta dopamina, endorfinak eta oxitozina bezalako neurotransmisoreen ekoizpena suspertzen da. Pozaren eta, oro har, baikortasunaren aldeko egoera bizi da (Jauset, 2008).

Dirudienez, sentsazio horiek informazio inkontzientea mobilizatzen laguntzen dute, eta horrek aldaketak eragiten ditu neuronen jardueran, emozioak adierazten laguntzen du, sentimendu eta bulkada erreprimituak deskargatzen laguntzen du, baita gatazka edo egoera traumatikoen agerraldi emozionala ere (Betes de Toro, 2000 in Mosquera 2013).

Prozesu artistiko oro konpositorearen emozioak komunikatzeko bide bihurtzen da, «arteak ikuspegi bat ematen duelako: nola komunikatzen dituzten pertsonak beren pertzepzioak, erantzunak eta mundua nork bere buruari eta besteei ulertzeko modua» (Rebernak eta Muhammad, 2009, 269 in Bernabé 2009). Eta musika kultura arteko komunikabide bihurtzeko, haren izaera sortzailea hartu behar da kontuan, hots, kontuan hartu behar da musika sorkuntza-prozesu artistikoa dela, konpositorearen sormenaren eta hura partaide den gizarte espezifikoaren ezaugarri berezien adierazpena.

Eskola, kultura-balioak kontserbatu, transmititu eta sortzeko leku propioa (Frega, 2004 in Bernabe), izango da tokirik egokiena musikaren bidez hezkuntza-prozesu bat garatzeko; izan ere, araubide bereziko ikastetxeek helburu desberdinak dituzte, eta hezkuntzaren profesionalizaziora bideratutako berariazko gaitasun musikalak lortzea dute helburu. Gaitasun horiek musika-irakaskuntza baten aurrean egongo ginateke, baina ez musikaren bidezko hezkuntza-prozesu baten aurrean.

Musika sorkuntza-prozesu bat da, eta honako trebetasun hauek emango dizkie ikasleei: «*pertzepzio-, komunikazio-, irudimen- eta sormen-gaitasunak [...] inoren ekimenak eta ekarpenak aintzat hartzea, gizartearen eta kultura-adierazpenen arteko loturak identifikatzea, kultura-aniztasunerako eskubidea [...] baloratzea*» (Bellido, 2010, in Bernabe, 2012).

Beraz, musika sorkuntza eta musika interpretazioa, «musikaren aldeko hezkuntzaren» ikuspuntutik hartuta (Tourinán eta Longueira, 2010 in Bernabe), balio batzuk bereganatu

dituzte, hala nola beste gizaki batek garatutako prozesu orori (sormenezkoa izan ala ez) errespetua, prozesu horien balorazioa/estimazioa, lankidetzarako gaitasuna...

Jauset-en aburuz (In Mosquera, 2013), musikak pertsonen elementu asko hartzen ditu bere baitan, hala nola burua, gorputza, emozioak, baita gizarte-harremanak ere. Oro har, ebidentziek onartzen dute bizitzaren hasieratik musikak eragin handia izan duela gizakiarengan, garapenean parte hartu duela asko, eta haren zati bat ikaskuntzan; beraz, haurtzaroan, eskola gehienetan, arte-klasea ematen da, haurren adierazpen pertsonalaren garapena bultzatzeko, haurren sormena areagotzeko, eta haurren desinhibitzeko, autoestimua indartzeko eta beren autoestimua indartzeko.

-Musikaren psikologia

Moya, Cruz & López (2004 in Mosquera 2013) aipa dezakegu nork egiaztatu zuen 24 unibertsitate-ikasleek egindako ikerketa musika pizgarri iradokitzailea izan daitekeela hautapen-egoera batean, erabakiak hartzeko behar den ahalegin kognitiboa murriztuz, estimuluaren aurrean jarrera aldatzea eraginez, positiboa edo negatiboa izan.

Azterketa horrek ez du zuzenean lotzen musika emozioekin, baina, hala ere, musikak gizakiaren alderdi garrantzitsuetan (arrazoitzea, erabakiak hartzea) duen eraginaren lehen hurbilketa erakusten du, eta ikerketa-ildo oparoa adierazten du gure testuinguruaren horizonte psikologikoan.

Zentzumeneren estimulua (musika soinua) elkartzuz, aztertuz eta konbinatuz prozesatzen du garunak, erreakzio neurologiko eta motorea emateko funtzio neuropsikologiko jakin batzuk antolatzeko (Díaz, 2008 in Mosquera, 2015).

Musikaren bidez, gorputza osotasun baten zatitzat hartzen da, erritmoarekin bat egiten baitu, adierazpena dantzaren edo dantzaren bidez lortuz. Hala, entzumen-pertzepzioaren prozesua eratzen da, eta horrek eragina du motrizitatearen garapenean, dialogika moduko bat sortuz. Musika-elkarrizketa horretan, notak gorputz-mugimendua eramaten du, emozio-elkarrizketa norbanakoak beste pertsona baten aurrean duen jarreratik askatuz, hunkiberatasuna eta gorputz lotura edo gorputzaren elkarrizketa oinarri hartuta (Pérez, 2012 in Mosquera 2013). Beraz, gure gorputza sistema adimendun gisa uler dezakegu, organo baten eta bestearen arteko harreman bateratuan elkar eragiten duena, musikaren zentzua eta balioa harreman horretan lagungarri izatea lortuz, afektuak eta emozioak adierazteko gaitasuna hobetuz.

Musikaren psikologiaren esparrutik, pertsonengan emozioak eragiten duten musika-elementuen gaiari erantzuten saiatu da. Arlo horretan gehien nabarmendu zen autoreetako bat Meyer izan zen. Hark, *Música y competencias emocionales: posibles implicaciones para la mejora de la educación musical* (1956) liburuan, zehaztasun handiz adierazi zuen zein den entzulearengan emozioak eragiten duen estimulu musikala. Berrikiago, beste hainbat autoreek beraien argudioak argudiatu zituzten (Campoyo, 2016).

Osagarri gisa, baliagarria da nabarmentzea, dirudienez, paralelismoa dagoela musikaren egitura-elementuen eta pertsonen artean, "nolakoa garen" kontuan hartuta: gorputz-zatiarekin lotutako erritmoa, zati afektiboarekiko melodia eta bizitza intelektualarekin eta harremanarekin harmonia. Ikuspegi psikologikotik, hiru elementu horiek oso garrantzitsuak dira, gizabanakoaren alderdi sentorial, afektibo eta mentalari buruzkoak baitira (Díaz, 2008).

Hala, bada, emozioak organismoaren erreakzio-erantzun bat dira, non elementu zentralek eta periferikoek parte hartzen baitute gorputza sentitutako emozioen ordezkari gisa erabiliz, non emozioa bizi baita (Igartua et al., 1994 in Mosquera 2013). Badira funtzio espezifikoak (hizkuntza, oroimena...) egiteaz arduratzen diren garuneko eremu batzuk; musikaren hautemate edo interpretazio emozionalak, ordea, ez du garuneko zirkuitu propiorik, baina garuneko eremu guztiak sartzen eta estimulatzeko dituzte, entzuten denean, hala nola mugimenduaren eskualdeak, lehen mailako emozioak, sintaxiaren prozesua eta hizkuntzaren gramatika (Sáez, 2010). Hala, pertsonak musikaren estimuluaren aurrean erreakzionatzen dutenean, hainbat sententzio izaten dituzte gorputzean, musikak aldaketa fisiologiko eta psikologikoa eragiten baitu, eta erreakzio horri biomusika esaten zaio (Loroño, 2011 in Mosquera 2013).

Haurren lehen errealizazioa kontzientea izan behar du inguruan duena kolpatzeko, objektuak hartzeko eta haiekin jolasteko, bere ekintzaren soinu-emaizak aztertuz, gehien atsegin dituenak hautatuz eta bere lehentasunak erakutsiz. Soinuak onartzeko edo baztertzeko erantzuna, plazer-jarreraren bidez adierazten du (barreak, ahotsezko adierazpenak, eskuak, besoak, gorputza...) edo protestaren bidez (negarra, egonezina, belarriak tapatzeko ekintza, garrasiak...).

Bizitzako bigarren urtean, Moog-en (1976) arabera, Lacarcel-en (1991) testuan, erantzun aktibo ugari ematen zaizkio musikari, mugimendu erritmiko anitzen bidez, eta lehen dantza-saioak ere okertu egin ziren. Hasiera horiek 18 hilabete ingurukoak dira, eta musikaren eta mugimenduaren arteko koordinazioak egiten dira denbora tarte mugatuetan. Denbora hori handituz joango da haurra heldu ahala. Musikarekiko bat-bateko erantzun erritmikoek 3, 4, 5

urterekin deklinatzen direla dirudi, garai horretan garatzen baita gehien jolas sinboliko eta irudimentsua; horregatik, bereziki abestutako musikak leku nabarmena du haurren jolasean, jolasekin batera. Mugimendu espontaneoek kopurua txikiagotu egiten da adinean aurrera egin ahala, baina haien aniztasuna eta kalitatea handitu egiten dira, gai baitira hainbat mugimenduren arteko koordinazioak egiteko eta dantza txikiak antolatzeke; izan ere, haurrak barneratu egiten du musikaren aurrean duen erantzuna, eta irudimenezko jolasean eta antzeko jardueretan erabil dezake, eta gizarte-harremanak eratu.

-Zergatik dira garrantzitsuak emozioak?

Se sabe que emoción y motivación son anverso y reverso de la misma moneda. Emoción proviene del latín *movere* y la motivación proviene de *ex movere* (mover hacia fuera). Por lo tanto, una forma efectiva de motivar es a partir de la emoción. Y una forma efectiva para generar emociones es la música. De donde se deriva que la música tiene un gran potencial para la motivación (Bisquerra, 2011. pág 187)

Emozioak beti egon dira presente baina garrantzia beti ez da izan berdina. Psikologiaren arloan, emozioen ikerkuntza garrantzi handia izan du, baina baztertuta egon da urte askotan zehar. Psikologia jaio zenetik, 1960. urtera arte, garai gehienetan emozioen deskalifikazioa izan da (Conejero, Pascual eta Etxebarria, 2007).

Martínez-Otero, (2007 a) esaten duten moduan, afektibitatearen eta emozioen hezkuntza lehen mailako baldintzat hartu behar da nortasuna hedatzeko, konpetentzia emozionalak funtsezko elementu gisa garatzea lortzeko, pertsonaren garapen integrala lortzeko, gizabanakoari bere bizi-kalitatea eta komunikazio-gaitasuna hobetzeko, gatazkak konpontzen ikasteko, erabakiak hartzeko, bizitza handia planifikatzeko. Honi jarraitzeko Pérez (2015) esaten du, emozioetan erantzun neurofisiologiko eta kognitibo bat dagoela, gorputzaren bidez adierazten dena eta egiten ari garenaren kontzientzia izaten laguntzen diguna.

Oinarrizko emozioak (poza, tristura, beldurra, amorrua eta maitasuna) eta sentimendu desberdinak sentitzen dituzten pertsonak eta bakoitzak bere funtzioak dituzte (Iraurgi, 2015).

Emozioek garapen pertsonalean funtzio garrantzitsua dute: errealitatean gertatu behar dena asmatzen lagun dezakete, errealitateari aurre egiteko, hura gogoan izateko, errealitatea sortzeko eta arrazoitzeko (Plazaola, 2019).

Garrantzitsua da pertsona bakoitzak emozioak eramaten, bideratzen ikastea. Guzti hau ez da erraza, ez da egun batetik bestera lortzen den zerbait, baina honek pertsona bakoitzaren oreka emozionala areagotzen du. Pertsona bakoitzak bere emozioetan konfiantza hartzen duenean, bere segurtasuna areagotzen da eta kontrolatzeko beharra gutxitu egiten da. Pertsona bakoitzak bere errealitateari arreta jartzen dionean jakin dezake zer den, zer sentitzen duen eta zer behar duen (Iraurgi, 2015).

Ezinbestekoa da musikak zeregin garrantzitsua izatea eskolan, hainbat arrazoiengatik. Horien artean, musika emozioen lana bereziki ahalbidetzen duen eremua da. Musika maiz izaten da gaur egungo gizartean: horregatik da garrantzitsua haurrak musikalki heztea.

Ikasketak erakusten dutenez, musika-jardueraren bat egiten duten ikasleek emaitza akademiko onak lortzen dituzte beste material batzuetan. Musikatik abiatuta, entzumena lantzen da, hori baita hurrek ikasten duten zentzumenetako bat.

Musika hezkuntzak eguneroko bizitzarako baliagarri izango zaizkion alderdiak garatzeko aukera ematen du, besteak beste, entzuteko gaitasuna, ondoren bizitzako hainbat egoeratan lagunduko diona.

Laburbilduz, musikak ahalmen handia du emozioak sortzeko, eta, beraz, motibazio-faktorea da. Alde horretatik, irakaskuntzan erabil daiteke. Bestalde, gazteek denbora asko ematen dute musika entzuten, eta horrek kalitatezko musika hezkuntza eskatzen du. Hori musika-hezkuntzaren garrantziaren eta beharraren argudioa da (Bisquerra, 2011).

Gainera, aipatzekoa da, ikasleek emozio askotatik pasa behar dutela eskolan. Presio akademikoaz gain, gizarteak sortzen duen presioak ez du bat ere laguntzen. Haurrak pozik, haserre egotetik, minduta, harro, barregarri sentitzea, urduri egotera pasatzen dira oso denbora gutxian. Eskola haurrentzat emozioz beteriko presio bat da (Mendizabal, 2017).

Hezkuntzaren helburua ongizate sozial eta pertsonala lortzea izan beharko litzateke. Haurrari lagunduko dioten emozioak esperimintatzen lagundu behar zaio eta zorientasunetik hurbilago egotea lortu. Honetarako garrantzitsua da gaizki sentiarazten duten emozioak ondo kudeatzen ikastea. Ezin da ahaztu, hezkuntza esaten dugunean ez garela hezkuntza formalaz bakarrik ari, edozein testuingurutan egiten den ikaskuntzaz, baizik (Mendizabal, 2017).

Emozioak nonahi eta noiznahi bizi ditugu, familiarekin, lagunekin, gure ingurunearekin, gure berdinkideekin, eskolarekin, hezitzaileekin eta abarrekin. Beraz, emozioak garatzen diren ezagutza- eta esperientzia-esparru bat gehiago da eskola. Bizi ditugun eta intentsitate eta espezifikotasun handiagoan edo txikiagoan partekatzen ditugu emozioak (López, 2002).

Romerak (2013) "irudimenak eta emozioak beti irabazten diote arrazoimenari. Emozionalki ikasi ezin duen pertsona batek, kognitiboki ahal duen arren, ez du lortuko ". Autore honen esanetan, egin behar duguna egin ahal izateko, egoera bakoitzerako emozio egokia aktibatu behar da.

Gaur egun, heldu guztiok erabat jabeturik gaude adimen emozionalaren garrantziaz: badakigu emozioak ondo kudeatzea funtsezkoa dela gure ongizaterako, eta helduentzako ona dena, umeentzat are gehiago. Horregatik, emozioen heziketa XXI. mendeko heziketaren funtsezko zutabe bihurtu da. Duela berrogeita hamar urte ez bezala, gaur egun emozioak erakustea tabua ez denez, txikiak emozioetan ondo hezteko dagokigu, haurrak ondo bereizi eta identifikatu ditzaten.

Gure hizlariak dioenez, ez dago emozio onik edo txarrik, eta denak beharrezkotzat jotzen ditu. Emozioak ezagutzeak, identifikatzeak eta hezteak gure seme-alabengan oreka emozionala lortzen laguntzen du.

Testuinguru eta momentu bakoitzean emozio egokiak erabiltzeak aukera hobeak emango dizkie eta haien bizitzan eraginkortasunez moldatzera eramango ditu.

Lehen urteetatik, emozioak hezi ditzakegu. Ribes, Bisquerra et. al. (2005) artikuluan Delors-ek (1996) egiten duen aipamena jarraituz, adierazitako hezkuntzaren lau zutabeetatik (ezagutzea, egiten jakitea, elkarrekin bizitzea eta izatea), gutxienez azken biek laguntzen dute hezkuntza emozionalaren beharra oinarritzen, eskolatik abiatuta hezkuntza integralaren esparruan.

Gaitasun emozionalak fenomeno emozionalak modu egokian ulertzeko, adierazteko eta erregulatzeko beharrezkoak diren ezagutza, gaitasun, trebetasun eta jarreraren multzo gisa defini daitezke (Bisquerra, 2003 in Ribes, Bisquerra et. al (2005).

Gure aldetik, aurreko proposamenak jasoz eta Bisquerrak hezkuntza emozionalari buruz proposatzen duen esparru teorikotik abiatuta, (2000, 2003) gaitasunak bost eduki multzo handiren arabera sailkatzen ditugu: kontzientzia emozionala, autoestimua, erregulazio emozionala, gizarte-trebetasunak eta bizitza-trebetasunak.

Golemanek (1998) honela definitzen du adimen emozionala: "Gure sentimenduak, besteen sentimenduak, motibazioa eta gainerakoekin eta geure buruarekin ditugun harremanak behar bezala erabiltzeko gaitasuna". Bost gaitasun emozional (gaitasun ikasiak, adimen

emozionalean oinarrituak) hartzen ditu kontuan, eta bi talde handitan sailkatzen dira: gaitasun pertsonalak eta sozialak. Horien barruan honako gaitasunak aurkitzen ditugu: autoezagutza, autoerregulazioa, motibazioa, enpatia eta trebetasunak.

Pertsona batzuek bi zatidurak izan dituzte, beste batzuek kopuru txikiagoa edo bat ere ez. Ikertzaileak adimen bat beste batekin nola osatzen den ulertzen saiatzen ari dira; estresa kontrolatzeko gaitasunak nola eragiten dion kontzentratzeko eta adimena erabiltzeko trebetasunari. Arrakastarako osagaiei dagokienez, ikertzaileak ados daude IK-k % 20an esku hartzen duela esatean; gainerakoak mota guztietako faktoreen mende daude, besteak beste: auto-motibazioa, zailtasunen aurreko iraunkortasuna, baikortasuna, auto-kontrola eta abar, guztiak adimen emozionalarekin lotuak (Goleman, 1996).

Golemanek (1996) munduarekin elkar eragiteko modu gisa hitz egiten du, sentimenduak oso kontuan hartzen dituenak, eta hainbat trebetasun biltzen ditu, hala nola bulkaden kontrola, autokontzientzia, motibazioa, gogoia, pertseberantzia, enpatia, buru-bizkortasuna, etab. Horiek guztiek izaeraren ezaugarriak eratzen dituzte, hala nola autodiziplina, errukia edo altruismoa, eta ezinbestekoak dira egokitzapen sozial on eta sortzaile baterako.

-Musika eta emozioen harremanaren garrantzia

Musikak elementu asko sartzen ditu pertsonen bizitzan, hala nola gorputzean, buruan, emozioetan eta baita gizarte-harremanetan ere; izan ere, unitate-sentsazioak sor ditzake, eta esperientzia fisikoak, hala nola kontzertu-ospakizunak edo eliza batean, dituzten pertsona-talde bat elkartzea eragin dezake (Jauset, 2008).

Gainera, musikak garrantzi handia du gizakiarengan, izakiaren hainbat instantzian jarduten baitu, baita dokumentatu ere. Medikuntza gisa duen erabilgarritasuna; izan ere, pertsona batzuegan estrategia terapeutiko gisa erabil daiteke errehabilitazio fisiko eta mentaleko prozesuetan (Betes de Toro, 2000 in Mosquera 2013).

Ikerketa honek ebidentzia zientifikoa sendotzen du musikak oinarritzko emozioak komunikatu ditzaketelako (Juslin & Laukka, 2003).

Parte-hartzaile guztiek identifikatu eta lotu ahal izan dute musika-pieza bakoitza bere emozio bereizgarrienarekin, nahiz eta, oso ezagunak diren obren kasu zehatzetan, kultura-osagaia

oso presente egon den eta nahikoa baldintzatu duen egindako lotura emozionala; horrek Flores-Gutierrez eta Diazen teoria berresten du (2009), hau da, musikak bere esanahi afektibo eta funtzionala elikatzen duen kultura-osagaia duela, eta "kulturalki hautatutako" soinu-lengoaia mota bat dela komunikazio-komunikaziorako.

Gabrielsson Drieberg-ek aipatu zuen (2013) uste zuela musika entzutea zela esperientzia maximoak lortzeko modurik errazenetako bat. Emozioz beteta egotea eta intentsitate biziko egoerak xurgatzea izan daitezke esperientzia horien ezaugarri. Ikus dezakegu antzinatik erabili zela musika pertsonen gogo-aldarteak hobetzeko mekanismo gisa. Ikasi ahal izan dugun bezala, musika giza bizitzarekin batera sortu zen ia, eta, beraz, pentsa dezakegu garai hartako ikaskuntzari laguntzeko balio izan zuela. Hala ere, badirudi txikitatik egon dela harremanetan musikarekin, eta haurrek hobeto garatu behar dituztela beren trebetasunak eta kontzentrazioa, beste hizkuntza batzuk ikasteko aukera emanaz eta oroimena indartuz, Fernándezen arabera (Mosquera, 2013).

-Emozioak musikarekin lantzeko baliabideak

Musika-estimuluen aurrean sortzen den erantzun emozionala ez da homoginoa, baizik eta oso desberdinak dira pertsona baten eta besteen artean; beraz, zaila gerta liteke zein den atsegina edo desatsegina, zeren eta pertsona bakoitzaren banakako esperientzien eta alde aurreko ikaskuntza-prozesuen arabera islatuko bailitzateke (González, 1999 in Mosquera 2013).

Horrela azal dezakegu musikak emozioak pizten dituela garuneko zentro espezifikoak estimulatzeko, sententzioak azaltzera bultzatzen duen barneratze-bideari jarraituz. Musikaren psikologia prozesu hori elementu batzuen (gorputza, burua, espiritua eta emozioa) arteko zerbait holistikotzat hartzen du, eta elementu horien artean egon behar duen oreka lortzen laguntzen du, ongizatea lortzeko (Díaz & Giráldez, 2007 in Mosquera, 2013).

Ikuspuntu horretatik, musika gizakiarengan emozioak eta emozioak eragingo lituzkeen mekanismo bihurtu liteke; horrek esan nahi du alde handia dagoela emozio hautematen eta sentitutako emozioen artean. Hautemandako emozioek mekanismo kognitibo bat proposatzen dute. Mekanismo horrek asmoa hautematen du, baina ez du nahitaz musikaren emozioa sentitzen; emozio sentitua edo emotibista, berriz, musikak eragin ditzakeen emozio errealak dira (Caballero-Meneses & Menez, 2010 in Mosquera, 2013).

Hori dela eta, ondoriozta daiteke musika entzutean pertsonak ez dutela nahitaez emozioen bat sentitu behar, baina abestian transmititutako mezuarekin identifikatzen den pertsona batek barneratu egin dezakeela, eta, hala, sentsazioen bat agerrarazi.

Gorputzari dagokionez, musikak garrantzi handiko beste zeregin bat du harreman espazialen antolaketan, emozioak menderatzen eta bideratzen laguntzen baitu, aurpegiko eta gorputzeko adierazpenak kontrolatu behar direlako.

Horri esker, emozioak eta sentimenduak adierazteko zailtasunak dituzten gizabanakoek beren ezkutuko energiak eta bulkadak piztu ahal izango dituzte (Lacárcel, 2003 in Mosquera 2013). Gorputza mugitzean, pertsonak musika-uhinak eramaten dituzte, eta barne-munduaren eta ingurunearen arteko lotura sortzen dute. Horri esker, gorputzak eta buruak elkarri etengabe eragiten diote, eta gorputzaren mugimenduaren eta keinuen bidez askatzen eta deskargatzen dituzte sentimenduak, eta, azkenean, gozamen fisiko eta emozionala esperimintatzen dute.

Poch (1999) musika, oro har, estimulatzailer eta lasaigarri gisa sailka daiteke. Estimulatzailerak gorputzaren energia areagotzen du, muskulu ildaskatuak eta emozioak aktibatuz eta garunaren area su-kortisala estimulatur. Erritmo markatuetan, tonu-bolumenean, kakofonian eta nota bananduen erabileran oinarritzen da. Musika lasaigarria erritmo markatu eta perkusiorik gabe lotutako melodia batek osatzen du, sedazio fisikoa, intelektuala eta kontenplatiboa eraginez.

Musikak edozein hutsaren emozio edo sentimendu pizten du; argi dago musikarekin emozio asko adieraz daitezkeela: maitasuna, gorrotoa, tristura, poza, haserrea, etab. Baina galdera hau da: nola bihurtzen den musika emozio jakin bat, edo nola lagun diezagukeen emozioak bideratzen eta aldatzen, azken batean, emozio horiek hezten.

Musikak, beraz, pertsonaren alderdi guztietan jarduten du, eta halaxe berresten dute Balsarak eta Gallegok (2010), esanez musika-prestakuntza oso garrantzitsua dela ikaslearen garapen integralean. Hori, beraz, eremu emozionalera eraman dezakegu, eta horrek pentsarazten digu musika hezkuntza bide egingarria dela ikasleen adimen emozionala garatzeko.

Imitazioaz eta enpatiaz arduratzen diren garuneko eremuak musika entzuten dugunean aktibatzen dira. Eremu horietan daude “ispilu-neuronak”, besteen ekintzak eta asmoak norberarenak balira bezala islatzeko. Hala, besteen mina, poza, tristura senti ditzakegu. Agian, horrela, musika gai izango da gure emozioak aldatzeko, sentimenduak partekatu eta gizarte-loturak sortzeko (Piquer, 2016).

Campoyok (2016) bere testuan Meyer (1956) aipatzen duen moduan, entzule bakoitzak egiten dituen elkarteak dira elementurik garrantzitsuena, eta musika-konposizio espezifikoko bakoitzari ematen zaizkion erantzun emozionalak zehazten ditu. Autore horrek aipatzen du aldameneko elkarteak zeregin garrantzitsua duela gogo-aldartearen definizio musikalean, eta gogo-aldarte jakin bat izenda dezaketen testuekin, programekin edo esperientzia musikal bereziekin batera behin eta berriz esperimendatzen direnean gertatzen da hori. Elkarte horiek ohiko bihurtzen direnean, musikaren estimulu egokia aurkeztean, normalean, modu automatikoan gogoratuko du ohiko erantzun emozionala.

Musika-ilustrazioa musika erabiltzean datza, pintura, antzerki edo beste edozein arte-generotako lan baten balio artistikoa indartzeko eta nabarmentzeko; hau da, musika-konposizioa beste arte batzuen zerbitzura jartzen da, baina protagonismoa partekatuz (Lahoza, 2012).

Entzute aktiboak hainbat abantaila dakarzkigu (Torradadella, 1998: 167-169 in Bernal eta Balsera 2008): besteak baieztatzen ditugu, besteak ezagutzen ditugu, elkar ezagutzen dugu, harreman bat eraikitzen dugu. Oso garrantzitsua da txikitatik musika-hezkuntzak entzumen kontzientea estimulatzea. Horrela, haurrak beren harremanetan trebeak izateko, besteen sentimenduak ulertzen eta partekatzen jakiteko eta entzuten duten musikan bete-betean murgiltzeko oinarriak ezarriko ditugu: *“La música sólo puede estar viva realmente si hay auditores que están realmente vivos. Escuchar atentamente, escuchar conscientemente, escuchar con toda nuestra inteligencia es lo menos que podemos hacer en apoyo de un arte que es una de las glorias de la humanidad”* (Copland, 1955: 204 in Bernal eta Balsera, 2008).

Edukiak hiru arlotan/blokeetan egituratu daitezke: ahots-hezkuntza, hezkuntza-erritmikoa eta entzumen-hezkuntza. Harreman estua dute guztiek. Ildo berean, beste egile batzuek (Subirats, 1999; Martin, eta Centeno, 1999; Porta, 1999) eta Calvok eta Bernalek (2000; 38 in Pascual 2006) honako hau adierazi zuten: "Gure helburua entzuteko beharrezko sentsibilitatea eta kualitateak garatzea da, eta horrek honako hau adierazten du: entzumena, ahotsa eta erritmoa heztea".

-Arloaren egoera

Goran ikusi duzuen bezala, musikaren inguruan informazio eta autore ugari daude hauen inguruan hitz egiten dutenak, konkretuki musikaren didaktikaren inguruan garrantzitsuena Pilar Pascual (2016) da, *Didáctica de la música* liburuarekin eta autore ezberdinen artean idatzitako *La música en la escuela infantil (0-6)*.

Aldiz, emozioen inguruan hitz egiten dutenak Gardner (1993) *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica* liburuarekin, bertan, adimen musikalaz hitz egiten duena. Eta bestetik, Rafael Bisquerra (2011) *Educación emocional: Propuestas para educadores y familias* liburuarekin. Bertan informazio ugari aurkitu daiteke.

Emozioak eta musika batzen dituen artikulu asko ez daude baina *El aula de Elena* [1] izeneko blog bat dago eta bertan emozioak eta musika elkartuz egin daitezkeen jarduerak agertzen dira, hauek denak *El emocionario* [2] liburuan oinarrituz.¹

El emocionario (2018) liburua hurrekin lantzeko oso egokia da, izan ere, liburuaren alde batean, testua agertzen da eta bestean emozio horren argazkia. Liburu hau formatu ezberdinetan aurki dezakegu, hala nola, azal gogorarekin, azal biguinarekin, formatu txikian, handian...informazio gehiena euskaraz aurkituko dugu. Gainera, hizkuntza ezberdinetan dago idatzita eta web orrialde horretan proposamen didaktiko bat egiten da emozioak lantzeko ariketak eta jolasak eginez, hori dena liburuan oinarrituta, bai Haur Hezkuntzarako eta baita Lehen Hezkuntzarako ere. Horretaz aparte, bertan agertzen diren emozioak, irudien bidez azaltzen ditu eta *El aula de Elena*-n agertzen den blog honetan, *El emocionario*-n agertzen den hori dagokion musikarekin lotzen du.

Gainera, aurrekoarekin lotuta, *Koloretako munstroa* liburuan, oinarritzko emozioak agertzen dira eta emozio bakoitzari kolore bat esleitzen zaio, hau oso erakargarria da umeentzat, izan ere, oso erraza da gogoratzea kolorea eta aldi berean dagokion emozioa.

Proposamen didaktikoa

-Testuingurua

Ondarreta ikastetxea eskola publiko bat da eta Andoainen kokatzen da. Kale nagusian zehazki (Gipuzkoa). Eskola hau euskara eta kultur aniztasunarekin sekulako konpromisoa du. Ikastetxe honek 50 urte baino gehiago ditu.

Andoainen kultura ezberdinetako jende ugari bizi da, hots, Arabeak, Afrikakoak, Latino Amerikakoak, ijitoak...Kultura ezberdin horiei esker, umeek oso barneratuta dituzte kultura

¹ [1] <http://www.auladeelena.com/p/proyecto-emocionario-musical.html>

[2] <https://www.palabrasaladas.com/emocionario.html>

ezberdinak eta hori beraien arteko harremanetan ikusten da. Horretaz aparte, euskara ikastetxe euskaldun batean edota herri euskaldun batean garatzea oso garrantzitsua da. Famili gehienak oso umilak dira (familia erdikoak) baina baditugu ere familia baxukoak diren gurasoak. Hau guztia kontuan izanda, ikastetxeak ume bakoitzaren gaitasuna, trebetasunak egoera soziokulturala kontuan izanda garapenak egiten saiatzen dira, hori baita ikastetxearen filosofia.

Ondarretako Haur hezkuntzako eta Lehen hezkuntzako bi eraikin daude eta bertako instalazioak oso hornituta daude. Haur hezkuntzako eraikinari dagokionez, 5 gela daude eta horietaz aparte, beste hainbat gela daude bestelako ekintzak edota gauzak egiteko erabiltzen direnak: atzerriko hizkuntza gela, psikomotrizitate gela, liburutegia, komun handiak eta txikiak, jangela eta irakasle gela.

5 urteko gela, 5 txokotan banatuta dago eta dena beraien altuerara egokituta dago. Bertan, arte txokoa, denda, etxe txokoa, antzerki/ipuin txokoa eta hizki txokoa daude. Taldean 17 ume dira, 9 neska eta 8 mutil hain zuzen ere eta kultura ezberdinetakoak. Normalean giro ona egoten da gelan baina ume batzuk daude mugitu xamarrek direnak.

Ikastetxe honetan erabiltzen duten metodologia edo sistema, Amara Berri Sistema da eta bertan umeek erabiltzen dituzten materialak batetik, beraien etxean erabiltzen dituzten objektuak dira beraiantzako ezagunak egiteko eta bestetik, Amara Berri Sareko ikastetxeen artean adostuta dago. Material guzti hau beraien eskuetara dute edozein momentutan manipulatzeko edota erabiltzeko.

Irakaslearen lana txoko guztietatik pasatzea da eta talde bakoitzak bere zereginak ondo egin dituztela ziurtatu behar du. Horrekin batera, garrantzitsua da aipatzea irakasleak beti umeen interesak eta kuriositateak kontuan izaten dituela, haien garapenari bultzatzeko.

-Proposamen didaktikoaren helburuak

Jarraitzeko, emozioak musikaren bidez egindako proposamen didaktikoa aurki daiteke, bertan 6 saioko proposamen agertzen da baina zenbait ariketak egiteko, egun bat baino gehiago behar izan dugu, izan ere, haurren erritmoetara egokituta dago honako proposamen hau gure helburuak egoki betetzeko.

237/2015 dekretua. Haur Hezkuntzako curriculumak zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoan oinarrituta, proposamen didaktiko honen helburu nagusia honako hau izango da:

norberak zer emozio eta sentimendu dituen ezagutzea eta horietaz jabetzea, horiek guztiak komunikazio-asmoz adierazteko eta, arian-arian, gainerako pertsonenak aintzat hartzeko. Helburu hau, aipatu dudan dekretuaren 2. eremuan aurki dezakegu.

Goikoarekin lotuz, bigarren mailako beste helburu batzuk aurki daitezke:

Ikasleei haien emozioak azaleratzen lagundu musika eta beste baliabide batzuen bidez.

Norberaren zein besteen emozioak konparatzea eta adieraztea, horrela musika emozio ezberdinekin lotzea eta adieraztea marrazki nahiz beraien gorputzaren bidez.

Emozio bakoitza musika/abesti batekin erlazionatzea.

-Metodoa

Lan hau egiteko, honi buruzko informazioa biltzen hasi ginen. Artikulu, liburu eta dokumentu ugari aurkitu genituen: Howard Gardner (1993) *Inteligencias múltiples*, Rafael Bisquerra (2011) *Educación emocional: Propuestas para educadores y familias*, Pilar Pascual (2006) *Didáctica de la música*, etab. Denbora ugari egon ginen informazio iturri ezberdinak begiratzen. Ondoren, lan honen helburuak planteatu genituen.

Behin helburuak finkatuta, proposamen didaktikoarekin hasi ginen, hau da, emozioak eta musika batera lantzeko jarduerak 5 urteko haurrentzako prestatzen. Izugarri kostatu zitzaigun ariketa ezberdinak bilatzea, izan ere, oso antzekoak ziren denak eta ezin genituen ariketa guztiak horrelakoak egin. Baina gure unibertsitateko tutoreari laguntza eskatu genion eta ideiak eman zizkigun. Ariketa batzuk kendu egin genituen zeren irakasleari ez zitzaizkion egokiak iruditzen.

Horretaz gain, ikastetxeko tutoreari komentatu genion gure ideia eta berak oniritzia eman zigun. Behin hori jakinda, ariketak egun ezberdinetan egitea proposatu genuen, izan ere, ez genuen gelako erritmoa moztu nahi eta gainera, 30 minutuko tartekak genituen eta jarduera bakarra egiteko denbora juxtua genuen. Ariketak egiten hasi ginen eta konturatu ginen, proposatutako denbora batzuetan eskasa gelditzen zela, orduan, pixka bat luzatzea erabaki genuen umeek gehiago disfrutatzen.

Jarduerak egiterakoan, material anitzak erabili genituen baina ez ginen asko zaildu: liburuak, fitxak, taulak, abesti ezberdinak...Gainera, abestiak aukeratzekoan, oso zehatzak aukeratu behar genituen abesti bakoitzari emozio bat esleitzeko.

Azkenik, lan hau egiteko erabili genituen iturri ezberdinak (artikuluak, liburuak) denak bibliografian jarri genituen txukun eta eranskinetan atera genituen argazkiak ere.

-Jardueren deskribapena eta analisia

1. Koloretako munstroaren ipuina: irakaslea erdian jarrita umeak borobilean eserita egongo dira. Isilik gaudenean, hasiko gara Koloretako munstroaren ipuina kontatzen. Behin ipuina kontatu dugunean eta munstro bakoitzaren koloreak azaldu ditugunean, umeek munstro baten fitxa margotu behar duten ipuinean agertzen diren koloreekin.

-Alaitasuna: horia

-Amorrua: gorria

-Baretasuna: berdea

-Triste: urdina

-Beldurra: beltza

-Maitasuna: arrosa

2. Margolan musikala: umeak lurtean eseriko dira eta bakoitzari orri txuri bat banatuko zaio, ondoren, denak isilik daudenean, jarriko dugu lehenengo pieza. Pieza honekin, bururatzen zaien zerbait marraztu beharko dute. Nahi izanez gero, beste pieza bat entzungo dute eta bigarren marrazki bat egin. Bukaeran, berriro borobilean jarriko gara eta galdetuko diegu ea norbaitek azaldu nahi duen berak marraztutakoa.

3. Emoziotegia: gelan zehar emoziotegian agertzen diren emozioen argazkiak jarriko ditugu. Umeak piezaren momentu ezberdinetan sentitzen duten emozio hori, adieraziko dute, horregatik, emozio hori agertzen den argazkiarengana joan beharko dira.

4. Emotikonoen taula: emozio ezberdinak agertzen diren taula bat edukiko du irakasleak eta borobilean jarrita, galdetuko diegu umei ea noiz egoten diren *triste*. Orduan, ume bakoitzak esango du noiz egoten den *triste*, kasu honetan, eta irakasleak idatzi egingo du. Honela emozio ezberdinekin.

5. Emozioen piezak: oinarrizko emozioei pieza bat esleituko diogu. Horretarako, irakasleak edo ume batek esango du zenbaki bat 1tik 5ra. Pieza entzun eta gero, ume horri galdetuko diogu ea zein emozioekin harremantzen duen. Emozioa aukeratzean, denen artean hitz egingo dugu ea zer emozio sentitzen dugun. Horrela, 2-3 abestirekin.

6. Biodantza: pieza ezberdin batzuk aukeratuko ditugu eta banaka-banaka joango gara entzuten eta umeez pieza bakoitzarekin sentitzen dutena adieraziko dute gorputzaren bidez.

1.SAIOA	
<u>Izena:</u> KOLORETAKO MUNSTROA	<u>Adina:</u> 5 urte.
<u>Gaitasun orokorrak:</u> -Ikasten eta pentsatzen ikastea. - Komunikatzen ikastea. - Elkarrekin bizitzen ikastea. - Pertsona gisa garatzen ikastea. - Egiten eta ekiten ikastea.	<u>Zeharkako gaitasunak:</u> -Arterako konpetentzia.
<u>Helburu curriculuarrak:</u> -Emozio bakoitza kolore batekin lotzea. -Psikomotrizitate fina lantzea.	<u>Helburu emozionalak:</u> -Norberaren emozioak ezagutzea: tristura, poza, beldurra, amorrua, maitasun-estimua.
<u>Edukiak:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Eduki curricularrak</u> -Emozio bakoitza bere kolorearekin harremantzea. -Norberaren sentimenduak adieraztea eta besteen sentimenduak behatzea. • <u>Eduki musikalak</u> -Entzumena (ahozko adierazpena). • <u>Eduki emozionalak</u> - Emozio estetikoak (plastika eta musika). 	
<u>Taldea:</u> Talde osoa.	<u>Denbora:</u> 30 minutu.
<u>Baliabideak:</u> -Koloretako munstroaren ipuina. -Munstroen plantillak. -Margoak.	<u>Espazioa:</u> Gela.

Deskribapena: Koloretako munstroen ipuina irakurriko zaie. Emozio bakoitza bere kolorearekin harremandu beharko dituzte. Behin ipuina irakurri dugunean, bakoitzari munstro baten plantilla bat emango zaie eta esango zaie kolore batez margotu beharko dutela BAINA ipuinean agertzen den kolore batekoa izan behar da. Hori egitean, zenbatu egingo ditugu eta kolore bakoitzaren emozioa galdetuko zaie.

2.SAIOA

Izena: MARGOLAN MUSIKALA

Adina: 5 urte.

Gaitasun orokorrak:

- Komunikatzen ikastea.
- Pertsona gisa garatzen ikastea.
- Ikasten eta pentsatzen ikastea.
- Elkarrekin bizitzen ikastea.
- Pertsona gisa garatzen ikastea.
- Egiten eta ekiten ikastea.

Zeharkako gaitasunak:

- Arterako kompetentzia.

Helburu curriculuarrak:

- Sentimendu bat edota ideia bat adieraztea marrazketaren bitartez.

Helburu emozionalak:

- Emozio estetikoaren aurrean emozio atseginak antzematen ikastea (Musika, plastika).

Edukiak:

- Eduki curricularrak
 - Musika ezberdinak entzun eta horrekin, marrazki ezberdinak egitea.
 - Emozio ezberdinak adieraztea.
 - Psikomotrizitatefina lantzea.
- Eduki musikalak
 - Entzumena.
- Eduki emozionalak
 - Nire emozioen adierazpena.
 - Besteengan emozio estetikoak ezagutzea.

Taldea: Talde osoa.

Denbora: 2 abesti, 20 minutu.

<p><u>Baliabideak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Folio txuriak. -Abestiak. -Errotulkiak. -Margoak. 	<p><u>Espazioa:</u> Gela.</p>
<p><u>Deskribapena:</u> Bi abesti jarriko ditugu, bakoitza bi aldiz jarriko dugu. Abestia entzuten duten bitartean, beraiek marraztu/margotu beharko dute zer sentitzen duten entzun duten horrekin. Abestiak Vivaldiren Udaberria abestia eta Requiem opera izango dira.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=j6EJBV-V_fw</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=k1-TrAvp_xs</p>	

3.SAIOA	
<p><u>Izena:</u> EMOZIOTEGIA</p>	<p><u>Adina:</u> 5 urte.</p>
<p><u>Gaitasun orokorrak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Ikasten eta pentsatzen ikastea. - Komunikatzen ikastea. - Elkarrekin bizitzen ikastea. -Pertsona gisa garatzen ikastea. - Egiten eta ekiten ikastea. 	<p><u>Zeharkako gaitasunak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Arterako konpetentzia.
<p><u>Helburu curriculuarrak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Norberaren emozioak eta hauen ezaugarriak ezagutzen hastea, beste norbaitek dituenengandik bereiztea. -Abesti baten bidez emozio ezberdinak sentitzea. 	<p><u>Helburu emozionalak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bere emozioak eskatu tristura, poza, beldurra, amorrua, maitasun-estimua. - Emozio estetikoaren aurrean (musika, plastika) emozio atseginak ezagutzen ikastea.
<p><u>Edukiak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Eduki curricularrak</u> -Emozio ezberdinak ikastea. -Norberaren eta bestearen emozioak partekatzea. -Musikaren eta emozioaren arteko harremanak egitea. • <u>Eduki musikalak</u> 	

<p>-Entzumena.</p> <p>-Mugimendua eta dantza.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Eduki emozionalak</u> <p>-Besteengan emozio estetikoak ezagutzea.</p>	
<u>Taldea:</u> Talde osoa.	<u>Denbora:</u> 15-20 minutu.
<u>Baliabideak:</u> -Abestia. -Emoziotegiaren liburua.	<u>Espazioa:</u> Gela.
<p><u>Deskribapena:</u> Emoziotegiaren liburuan agertzen diren emozio batzuen argazkiak aterako ditugu eta gelan zehar itsatsiko ditugu. Guk abesti bat jarriko dugu (Mozart Giovanni) eta umeez momentu ezberdinetan musika ezberdinarekin zer emozio sentitzen duten adieraziko dute, horretarako, alaitasuna sentitzen badute, alaitasunaren irudiaren aurrean jarriko dira. Giovanni Mozart-ek konposatu zuen pieza bat da.</p>	

4.SAIOA	
<u>Izena:</u> EMOTIKONOEN TAULA	<u>Adina:</u> 5 urte.
<u>Gaitasun orokorrak:</u> -Ikasten eta pentsatzen ikastea. - Komunikatzen ikastea. - Elkarrekin bizitzen ikastea. -Pertsona gisa garatzen ikastea. - Egiten eta ekiten ikastea.	<u>Zeharkako gaitasunak:</u> -Arterako konpetentzia.
<u>Helburu curriculuarrak:</u> -Identifikatzea emozio bakoitza bizipen batekin.	<u>Helburu emozionalak:</u> - Norberaren emozioak ezagutzea: tristura, poza, beldurra, amorrua, maitasun-estimua. - Emozioak adieraztea egoera errealetatik abiatuta. - Emozio estetikoaren aurrean (musika, plastika) emozio atseginak antzematen ikastea.

Edukiak:

- Eduki curricularrak
 - Emozioekin erlazionaturiko hiztegia erabiltzen hastea.
- Eduki musikalak
 - _Entzumena.
 - Instrumentuak.
 - Ahotsa eta kantua.
- Eduki emozionalak
 - Emozioak norberaren baitan: tristura, poza, beldurra, amorrua, maitasun-estimua.
 - Nire emozioen adierazpena.
 - Besteengan emozio estetikoak ezagutzea.

Taldea: Talde osoa.**Denbora:** 15-20 minutu.**Baliabideak:**

- Emotikonoen taula.
- Arkatza eta borragoma apuntatzeko.

Espazioa: Gela.

Deskribapena: Irakasleak taula izango du eskura eta oinarrizko emozioen emotikonoak ere. Umeei galdetuko zaie ea () emozioa zer momentutan edukitzen duten. Irakasleak idatziko du umeei esaten dutena. Horrela emozio ezberdinekin.

5.SAIOA**Izena:** EMOZIOEN ABESTIAK**Adina:** 5 urte.**Gaitasun orokorrak:**

- Komunikatzen ikastea.
- Pertsona gisa garatzen ikastea.
- Egiten eta ekiten ikastea.

Zeharkako gaitasunak:

- Arterako kompetentzia.

<p><u>Helburu curriculuarrik:</u></p> <p>-Norberaren emozioak eta hauen ezaugarriak ezagutzea eta besteengandik bereiztea.</p> <p>-Oinarrizko kontzeptu ezberdinak ezberdintzea.</p> <p>-Ikaskideekin afektibitate harremanak solidifikatzea.</p> <p>-Sentimendu bakoitzari musika bat atxikitzea.</p> <p>-Musika ezberdinaren bitartez, emozio ezberdinak adieraztea.</p>	<p><u>Helburu emozionalak:</u></p> <p>- Norberaren emozioak ezagutzea: tristura, poza, beldurra, amorrua, maitasun-estimua.</p> <p>- Emozio estetikoaren aurrean (musika, plastika) emozio atseginak antzematen ikastea.</p>
<p><u>Edukiak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Eduki curriculuarrik</u> <ul style="list-style-type: none"> - Emozioekin erlazionaturiko hiztegia ikastea. -Norberaren eta besteen sentimenduak behatzea. -Musika ezberdinak sentitzea eta bereiztea. • <u>Eduki musikalak</u> <ul style="list-style-type: none"> -Entzumena. -Ahotsa eta kantua. -Instrumentuak. • <u>Eduki emozionalak</u> <ul style="list-style-type: none"> - Emozio estetikoak (plastika eta musika). - Nire emozioen adierazpena. 	
<p><u>Taldea:</u> Talde osoa.</p>	<p><u>Denbora:</u> 15-20 minutu.</p>
<p><u>Baliabideak:</u></p> <p>-Abestiak.</p> <p>-Emotikonoak.</p>	<p><u>Espazioa:</u> Gela.</p>

Deskribapena: Ume bati esango diogu 1tik 5rako zenbaki bat esateko, zenbaki horren abestia entzungo dugu, entzun eta gero, galdetuko diogu ume horri zer emozioekin lotzen duen. Laguntza emateko, emotikonoen irudiak erakutsiko dizkiogu. Gelakoekin hitz egingo dugu ea berdina pentsatzen duten. Horrela 2-3 aldiz.

1-ALAI: [\(44\) Katrina And The Waves - Walking On Sunshine \(Lyrics\) - YouTube](#)

2-TRISTE: <https://www.youtube.com/watch?v=ZA0s6p4WpFg>

3-LASAI: [\(44\) Edvard Grieg-La mañana - YouTube](#)

4-BELDUR: [\(44\) Toccata and Fugue in D Minor \(Best Version Ever\) - YouTube](#)

5-HASERRE: <https://www.youtube.com/watch?v=GXFSK0ogeg4>

6.SAIOA

Izena: BIODANTZA

Adina: 5 urte.

Gaitasun orokorrak:

- Komunikatzen ikastea.
- Ikasten eta pentsatzen ikastea.

Zeharkako gaitasunak:

- Arterako kompetentzia.

Helburu curricularrak:

- Sentimendu ezberdinak ezberdintzea.
- Mugimenduak, jauziak, korri...egitea.

Helburu emozionalak:

- Gorputz- eta aurpegi-adierazpenaren bidez norberaren sentimenduak erakusten ikastea.
- Emozio estetikoaren aurrean (musika, plastika) emozio atseginak antzematen ikastea.

Edukiak:

- Eduki curricularrak
 - Musika ezberdinak sentitzea.
 - Psikomotrizitate gogorra lantzea (mugimendua, jauziak, korri egitea...).
 - Norberaren sentimenduak mugimenduaren bidez adieraztea.
- Eduki musikalak
 - Ahotsa eta kantua.
 - Mugimendua eta dantza.
- Eduki emozionalak

- Nire emozioen adierazpena.	
- Tristura, poza, beldurra, amorrua, maitasuna eta estimua.	
<u>Taldea:</u> Talde osoa.	<u>Denbora:</u> 20 minutu.
<u>Baliabideak:</u> -Aukeratutako musika.	<u>Espazioa:</u> Gela.
<u>Deskribapena:</u> Emozio ezberdinak sortzen dituen musika ezberdinak ipiniko ditugu, umeez abesti bakoitzarekin gelan zehar mugituko dira, abestiaren arabera (alai, triste, beldur...).	

Jardueren gertaera eta balorazioa

1.SAIOA

Koloretako munstroaren ipuina kontatu genien. Iada ezagutzen zuten ipuin hau eta batzuek beraien etxeetan zuten. Ikusita ipuina ezagutzen zutela, lasaitu ginen. Kontatzen genuen bitartean, adierazten genien nola zegoen gure munstroa: begira-begira, gure munstro gaixoa nahastuta dago...ea, goazen laguntzera.

Behin ipuina bukatu eta gero, munstroaren fitxa margotu behar zuten, koloreak erreparatu genituenean, askok arrosa kolorekoa nahi zutela esan zuten (neskak ziren). Margotu zituztenean, denen artean zenbatzen hasi ginen: zenbatek margotu duzue gorritz? eskuak altxatu zituzten gorritz margotu zutenak. Galdetu genien ea zergatik margotu zuten gorritz, izan ere, gorria amorrua adierazi nahi zuen, baina beraiek ez zeuden haserre, kolorea gustatzen zitzaielako aukeratu zuten.

Zenbaketa bukatzean, denek beraien munstroa moztu nahi zuten eta beraien motxilan gorde, horregatik, bazkaldu eta gero jarraitu zuten munstroa moztzen (arte txokoan zeudenean) eta ondoren etxera eraman zituzten poz pozik.

Ariketa honekin konturatu ginen, neska askok arrosa kolorea oso barneratuta dutela, nahiz eta neska guztiak hori ez egin, baina gehiengo batek arrosaz margotu zuen, arrosa nesken kolorekoa izaten delako. Horretaz aparte, emozioak oso ondo ezberdintzen dituztela konturatu ginen.

2.SAIOA

Jarduera hau egiteko gogoia genuen baina musika pieza jarri genuenean, bi ume soilik hasi ziren marrazten eta beste 14 umeez ez zekiten zer egin. Uste genuen ez zutela marraztuko

baina segundo batzuk geroago, denek hasi ziren marrazten. Pieza entzun genuenean, galdetu genien ea nork azaldu nahi zuen marraztutako, segituan ia denak eskua altxa zuten. 4-5 ume atera ziren eta zeharo ezberdinak egin zituzten marrazkiak. Jarri genuen pieza alai zen (Vivaldiren udaberria pieza) eta ume batek otsoa marraztu zuen, atentzioa deitu zigun zeren otsoaren irudia beldurrarekin lotzen da eta normalean.

3.SAIOA

Jarduera hau erabaki genuen ez egitea, guk jarduera argi genuen buruan baina aurretik ikusi genuen, umeek ez zutela ondo egingo ariketa, hau da, Mozart-en Giovanni pieza jarri behar genuen gelan eta Emoziotegian agertzen diren hainbat emozioen argazkiak jarri behar genituen itsatsita gelan zehar. Helburua zen pieza entzuten zuten bitartean, gelan agertzen ziren argazki ezberdinengana joan behar zutela, beraiek zer sentitzen zutenaren arabera baina guk aurreikusi genuena hau da; pieza entzuten zuten bitartean, ez zirela mugituko eta ez zirela argazki ezberdinetara joango, hortaz, soilik argazki batean geldituko zirela geldi. Izan ere, gelako umeek, gure aburuz, ez dute musikarekiko interesik eta hortaz, ez dute gogoia jarduerak egiteko.

4. eta 5.SAIOAK

Hasieran ariketak banaka egitea pentsatu genuen baina gehiago pentsatu eta gero, erabaki genuen batera egitea ariketa hauek, izan ere, abesti-piezak banaka-banaka jarri genituen, ikusi genuen denbora motz gelditzen zela eta orduan beste bigarren ariketa bat egitea erabaki genuen. Hortaz, lehenik ume bat boluntario moduan ateratzen zen eta 1tik 5rako zenbaki bat esan behar zuen, zenbaki horrek abesti-pieza bat esleituta zuen. Hori entzun eta gero, galdetzen genion umeari ea zer sentitu zuen abesti hori entzun duenean. Guk eskuetan emozioen emotikonoak genituen eta horietako batzuk hartu behar zituzten adierazteko zer emozio sentitu zuen. Emozioa esan eta gero, besteei galdetu genien ikusteko ea berdina sentitu zuten edo ez eta hau bukatzean, sentitutako emozioak noiz sentitzen dituzten galdetu genien, horrela, 5.saioa eginez. Asko gustatu zitzairen, izan ere, gure intentzioa zen 2-3 abesti jartzea eta azkenean 5ak jarri genituen, bost boluntariok atera nahi zutelako.

6. SAIOA

Azken ariketa honetan, ez geunden oso ziur, izan ere, umei dantzatzeko eskatzen diegunean, askotan ez dute dantzatzen eta guk sartu behar izaten dugu dantzatzeko. Baina ariketa hau da beraien kabuz dantzatzeko abesti ezberdinekin eta pertsonalki, oso zaila ikusten genuen hau ondo ateratzea eta horregatik ez genuen gauzatu.

Ondorioak

Sortutako proposamen hau 5 urteko umeekin aurrera ateratzeko aukera izan dut Ondarreta Ikastetxean. Hasieran, ideia bat nuen baina gero umeak ezagutzen joan ahala konturatu nintzen ariketetan aldaketak egin behar nituela. Izan ere, beraien erritmora eta beharretara moldatu behar dira ariketak eta. Gainera, oso garrantzitsua da ariketak egin baino lehen, umeak ezagutzea eta haien beharrak eta gustuak ezagutzea, ondoren jarduerak martxan jartzeko. Hortaz, proposamen honen helburua bete dela baieztatu daiteke, agian beraien kabuz dantzatzeko diren ariketak, ez dira oso aproposak taldearengatik edo egunarengatik, baina bestelako ariketak ondo egin dituzte.

Bigarrenik, proposamena bukatu ondoren, ikusi dugu oinarrizko emozioak oso barneratuta dituztela baina ariketa batean, zeharo ezberdinak diren bi emozioak sentitu zituzten musikako pieza batekin eta hau pentsatzen utzi zidan, izan ere, oso alaia zen pieza entzun genuen eta ume batek momentu batzuetan tristura sentitu zuela adierazi zuen eta beste batzuetan alaitasuna. Egia da, emozioen bizipena subjektiboa dela, eta estimulu baten aurrean, pertsonen erantzunak ezberdinak izan daitezkeela, bere bizipenak eta oroimenak kontuan hartzen dituelako. Musika entzuten dugunean, garapen emozionalari eragiten dio eta entzuleari oroitzapenak ekar ditzake, bai poztasunarekin harremana dutenak eta baita tristurarekin ere.

Lan hau aurrera atera ahala, ikusi dugu 237/2015 abenduaren 22koa Dekretuan musikaren inguruan agertzen diren kontzeptuak ez direla oso erabilgarriak izan, izan ere, Dekretu honetan ez da jorratzen osotasunean musikako ikasgaia, hortaz, 2009ko Dekretua erabili izan dugu proposatutako ariketa horiek analizatzeko. 2009 Dekretu honetan musikako ikasgaia 5 blokeetan banatzen ditu, horrela ziurtatzen dugu musikako ikasgaiaren 5 alderdiak lantzen ditugula. Eta horrez aparte, Bisquerraren eta beste hainbat autoreek idatzi duten artikulua erabili dugu jardueren taulen hainbat atal egiteko, hots, helburu emozionalak eta eduki emozionalak.

Ikusi dut 5 urteko umeak oinarrizko emozioak ezberdintzen dituztela eta gero beraiek nahi dutena sentitzen dutela momentu ezberdinetan, baina ez dago ondo eta gaizki, umeek alaia den abesti batean momentu batean tristura sentitzen badute, bere iritzia izango da, guk ezin diegu esan gaizki dagoenik hori. Bakoitza libre da sentitzeko nahi duena, izan ere, 5 urteekin ume bakoitzak bere buruan duen sormena ezberdina da ume bakoitzean. Ez daude emozio "onak" eta "txarrak", badira positiboak, negatiboak eta neutroak, eta ez ditugu emozioak saihestuko. Emozioak ezagutzeak, identifikatzeak eta hezteak gure seme-alabengan oreka

emozionala lortzen laguntzen du. Pertsona bakoitzak oinarrizko emozio eta sentimendu ezberdinak sentitzen ditugu eta bakoitzak bere funtzioak dituzte.

Jarraitzeko, hasieran umeak ezagutu baino lehen, ariketak modu batean planteatuta nituen baina gero umeak ezagutzen joan ahala, aldaketak egin nituen edota ariketa batzuk ez egitea erabaki nuen, hala nola, *emoziotegia eta biodantza*. Ariketa hauek ez egitea pentsatu nuen zeren nire gelako umei batzuetan dantzatzeko abestiak jarri ditugunean, ez dituzte dantzatu eta gu egon behar ginen animatzen dantzatzeko, horrexegatik, erabaki nuen ariketa hauek ez egitea umeak ez direlako motibatuta sentitzen dantzarekiko. Hala ere, nahiz eta jarduera hauek ez egin, agerian gelditzen da dantzarako espazioa eta aukera luzatzen duen egoeraren beharra, izan ere, ikusten da ume batzuek gogoia dutela eta intentzioa jartzen dutela. Beste batzuk aldiz, ez dute honen interesik eta ondorioz, ez da guk pentsatutako emaitza lortzen.

Atera dudan ondorioz nabarmenena denboraren erabilerarena izan da, izan ere, nik proposatutako ariketak 15-20 minutukoak ziren gehienez eta konturatu naiz, denbora gehiago eskaini behar niola, izan ere, umeek behar hori zuten eta horrexegatik, ariketak luzatzea erabaki nuen, asko jota 30 minutukoak izateko. Jardueran zentratzen gara eta ez gara konturatzen denboraren nozioa galtzen dugula, garrantzi gehiago ematen diogu denborari jarduerari edota bideari baino.

Goran aipatu dudan bezala, deigarria egin zait musika alai batekin beldurrarekin lotzen dugun irudia marraztea, egia da ume guztiek ez dutela berdin sentitzen, ez dute berdin pentsatzen, izan ere, bakoitzak duen iritzia subjektiboa, orduan, nik musika alai batekin otsoaren irudia marrazten badut, ez da gaizki egongo, bakoitzak bere iritzia duelako eta iritzi hori ondo egongo da.

Bestetik, kolore gorriarenak pentsatzen utzi nau, izan ere, helduok kolore gorria oso barneratuta dugu, amorruekin harremantzen dugu, haserrearekin...eta aldiz umeek kolore hori aukeratzen dute soilik gustukoa dutelako, eta normalean mutilak izaten dira edota neska gutxi batzuk. Eta arrosaren kolorea aldiz, ia neska guztiek aukeratzen dute, izan ere, adin horretan oso bananduta daude jostailuen koloreak, estereotipoak...neskek txikitan kolore arrosa dute gustuko, ia guztiek eta handitzen joaten diren heinean, beraien identitatea eta iritzia aldatzen joaten da, nire kasuan bezala, hasieran arrosa gustuko nuen (txikitan) eta aldiz orain, nire kolorerik gustukoena urdina da (mutilek gustuko izan baino, mutilaren irudiarekin lotzen ohi den kolorea delarik).

Nahiz eta denbora gutxi izan, emaitza positiboak lortu ditugu, hortaz, denbora gehiago izan ezker, aurrerapen hobekoak lortuko genituen.

Ikusi dugu koloretako munstroaren fitxa margotzea asko gustatu zitzaiela, musika-pieza ezberdinak entzutea, emozioen emotikonoekin ariketa ezberdinak egitea...

Lan hau burutu ondoren, egiaztatzen dugu HHn emozioak lantzeko beharra eta musikaren balioa baliabide bezala. Izan ere, onura oso positiboak ekartzen ditu beraien garapenerako eta ongizaterako.

Hobekuntza proposamenak

Argi utzi dugu lan honetan lortu nahi genuen helburua emozioak musikaren bidez lantzea izan dela eta ez musika hezkuntza osatu bat egitea, hortaz, bloke batzuk geratu dira landu gabe, baina jarraian puntu honetan azalduko ditugu hainbat hobekuntza proposamen eta proposamen berriak bloke horiek jorratzeko.

Ikusi dugu hobetu beharreko arlo nagusia denboraren kudeaketarena izan dela, izan ere, beste puntu batean aipatu dugunez, ariketa batzuetan denbora eskas ibili gara eta azkenean, denbora gehiago behar izan dugu ariketa hori egiteko, bai umeen beharra sentitzen genuelako eta baita ariketa ondo ateratzen ari zelako, horregatik, ariketa batzuk 30 minutukoak luzatzea erabaki dugu, nahiz eta guk 15-20 minutukoak ipini.

Horretaz aparte, beste puntu batean aipatu dugunez, gure lan honen helburu nagusia argi geratu da eta emozioak musikaren bidez lantzea da, hortaz, guk proposatutako jarduerak ez ditugu musikako 5 blokeetan oinarritu eta horietako gutxi batzuk soilik lantzen dira baina guztiak ez, hala nola, *entzumena* eta *ahotsa eta kantua*.

Izan ere, hasieran proposatutako ariketa batzuk dantza lantzeko prestatuak genituen baina azkenean, aurrera ez genituen eraman eta horregatik, blokeetako bat ez da lantzen, hots, *mugimendua eta dantza*.

Gainera, musika instrumentuekin jarduera bat gauzatu nahi genuen ere baina azkenean ez genuen aurrera eraman eta hortaz, beste blokeetako bat ez da lantzen, hots, *instrumentuak*. Nahiz eta musika hizkuntzaren oinarritzko elementuak esplizituki landu ez, Musika hizkuntzaren oinarritzko kontzeptuak inplizituki agertzen dira edozein jarduera musikala egiten denean: pultsua eta erritmoa adibidez.

Musika instrumentuekin ariketa bat egitea pentsatzen genuen baina azkenean ez genuen gauzatu eta penaz gelditu gara. Hortaz, instrumentuak lantzeko honako proposamen hau luzatzen dugu: umei asko gustatzen zaie gauzak ukitzea, frogatzea...zerbait berria erakusten diegunean, txoratuta gelditzen dira frogatu nahi dutelako, orduan, musika instrumentuak sartuko ditugu. Musika instrumentu ezberdinak aukeratuko ditugu, nahiko errazak direnak

beraien gaitasunetarako, hortaz, irakasleak banan-banan erakutsiko ditu instrumentu horiek, borobilean jarrita, banan-banan pasako dira instrumentuak baina ondo erabili behar dira instrumentuak. Banaka-banaka instrumentu guztiak igaro eta gero, bakoitzari instrumentu bat utziko diogu eta bakoitzak instrumentu bat duenean, irakasleak erritmo bat proposatuko du eta horren gainean pultsua markatuko dute instrumentu horrekin.

1. eta 4. ariketak ikusita, hobekuntza moduan honako ariketa hau proposatzen dugu: goizean lehenengo orduan umeak gelara sartzen direnean, borobilean jarriko dira eserita eta galdetuko diegu ea zer sentitzen duten momentu honetan, nola sentitzen diren, horrela, ume bakoitzak bere emozioa adierazten duen emotikonoa edo munstroa hartuko dute eta beraien esekitokian itsatsiko dute. Arratsaldeko azkenengo momentuan ariketa berdina egingo dugu, zer sentitzen duzue momentu honetan?, nola zaudete? eta ikusiko dugu ea goizean sentitu duten emozioa sentitzen duten orain ere edo ez, izan ere, gatazkaren bat gertatzen bada edo umea triste badago zerbait pasa zaiolako, emozioak aldatu daitezke eta ondorioz, emotikonoa edota munstro ezberdina jarri beharko litzateke. Umeren batek zerbait ezberdina sentitzen badu, agian nahi badu komentatu daiteke zergatik sentitzen duen hori denen artean, horrela denek jakin dezakete eta lagundu.

Dantzaren inguruan hutsune bat ikusi dugunez, honako proposamen hau proposatzen dugu: gure gelakoen kasuan, XALALA, RIKI RIKI abestia ezagutzen dute zeren batzuetan hori abesten eta dantzatzen ikusi ditugu, hortaz, abesti hau egitea proposatzen dugu, hau da, umeak borobilean jarriko dira irakasleari begira, irakaslea hasiko da lehenik abesten, soilik abesten eta errepikapenak egingo dituzte umeek. Behin abestiaren letra egin dutenean, dantzarekin jarraituko dute. Poliki-poliki pauso guztiak egingo ditugu errepikapenak eginez eta bi aldiz egiten dutenean, abestiaren letra sartuko dugu guk abesten. Honela, jarduera honekin dantza lantzen dugu.

Abestiak lantzeko eta konkretuki emozioak lantzeko, honako abesti hau landu dezakegu, abestiaren izena *zazpi kolore* da, bertan kolore ezberdinak agertzen dira eta kolore bakoitza emozio batekin lotzen da. Aproposa da horrelako abestiak ikastea umeek koloreekin emozio bakoitza harremantzeko.

Abestiaren link-a: <https://www.youtube.com/watch?v=XXKNvZ4oaN4>

Bibliografía

- 237/2015 Dekretua, abenduaren 22koa, Haur Hezkuntzako curriculum zehaztuta eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa. Euskal Herriko Agintaritzaren aldizkaria, 2016ko urtarrilaren 15a.
- Akoschky, J., Masmitjà, P. A., Gómez, M. D., & Hayes, A. G. (2008). *La música en la escuela infantil (0-6)* (Vol. 23). Graó.
- Balsera, F. J., & Gallego, D. J. (2010). *Inteligencia emocional y enseñanza de la música*. DINSIC.
- Barrena, N. (2016). Secuencia de contenidos de música en Educación Infantil: el currículo del País Vasco. In E. Bernad eta M. Mut, *Aula virtual: contenidos y elementos*, (31-41), McGraw Hill Education.
- Bernabé, M.M. (2012). La importancia de la música como medio de comunicación intercultural en el proceso educativo. *Teoría educativa*, 24,107-127.
- Bernal, J. (2000). Mesa redonda: La investigación como proyecto de futuro. Implicaciones de la música en el currículum de Educación Infantil, *Lista Electrónica Europea de Música en la Educación (LEEME)*, 1-16. <https://core.ac.uk/download/pdf/26869180.pdf>
- Bernal, S. eta Balsera, F.J. (2008). Música, aprendizaje y emociones: concierto inaugural del III congreso mundial de estilos de aprendizaje. *Revista estilos de aprendizaje*, 1(2), 37-64. <http://revistaestilosdeaprendizaje.com/article/view/850/1538>
- Bisquerra, R (2005). La educación emocional en la formación del profesorado. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 19(3), 95-114. <https://www.redalyc.org/pdf/274/27411927006.pdf>
- Bisquerra, R (2011). *Educación emocional. Propuestas para educadores y familias*. Desclée De Brouwer, S.A

- Blanes, A. (d.g). La teoría de las inteligencias múltiples. http://bioinformatica.uab.cat/base/documents/genetica_gen/portfolio/La%20teor%C3%ADa%20de%20las%20Inteligencias%20m%C3%BAltiples%202016_5_25P23_3_27.pdf
- Campoyo, E. A. eta Cabedo, A. (2016). Música y competencias emocionales: posibles implicaciones para la mejora de la educación musical. *Revista Electrónica Complutense de Investigación en Educación Musical*, (13), <https://revistas.ucm.es/index.php/RECI/article/view/51864/49963>
- Candela, C., Barberá, E., Ramos, A. eta Sarrió, M. (1997). Inteligencia emocional y la variable género. *Revista electrónica de motivación y emoción*, 5(4). <http://reme.uji.es/articulos/acandc2272105102/texto.html>
- Conejero, S.; Pascual, A. eta Etxebarria, I. (2007). "Emozioei begirada psikologikoa". *Uztaro*, 63, 77-89.
- Drieberg, H. (2013). *The effect of background music on emotional processing : evaluation using a dot probe paradigm* [Tesis, Edith Corwan University]. https://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1097&context=theses_hons
- Ferrerós, M. L. (2008). *Inteligencia musical: estimula el desarrollo de tu hijo por medio de la música*. Timun mas.
- Hernández, J.L. (2017). *Formación. Compartiendo experiencias*. Proyecto aprender formación. <http://proyectoaprender.es/formacion/es-ES/biografias/5-howard-gardner>
- Flores-Gutiérrez, E., & Díaz, J. L. (2009). La respuesta emocional a la música: atribución de términos de la emoción a segmentos musicales. *Salud Mental*, 31, 21-34. <https://www.redalyc.org/pdf/582/58212260004.pdf>
- García, J.A. (2012). La educación emocional, su importancia en el proceso de aprendizaje. *Revista Educación*. 36(1), 1-24. <https://www.redalyc.org/pdf/440/44023984007.pdf>
- Goleman, D (1998). *La inteligencia emocional*. Kairós.

- Guichot-Reina, V eta De la Torre, A. M (2018). Emociones y creatividad: una propuesta educativa para trabajar la resolución de conflictos en educación infantil. *Cuestiones pedagógicas*, 27, 39-52. http://institucional.us.es/revistas/cuestiones/27/Art_03.pdf
- Iraurgi Arrieta, N., 2015. Emozioen garrantzia. *Guaixe*. <https://guaixe.eus/sakana/1434524504120-emozioengarrantzia>
- Juslin, P. N., & Laukka, P. (2003). Communication of emotions in vocal expression and music performance: Different channels, same code? *Psychological Bulletin*, 5(129), 770-814. <https://doi.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0033-2909.129.5.770>
- Lacárcel, J. (1991). La psicología de la música en Educación Infantil: el desarrollo musical de los cero a los seis años. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, (11), 95-110.
- Lahoza, L. I. (2012). La audición musical en los niños. In M.A., Vidorreta, L. Lazaro, M. E., Serrano, F. Morón, T. Sanchez, C. Soto eta E. Martin. *Revista arista digital*, (26),5. http://www.afapna.com/aristadigital/archivos_revista/2012_noviembre_0.pdf#page=3
- López, E. (2002). La educación emocional en la educación infantil. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*. 19(3), 153-167. <https://www.redalyc.org/pdf/274/27411927009.pdf>
- Martínez, V. (d.g). Psicología de la inteligencia afectiva: implicaciones pedagógicas. *Revista científica electrónica de psicología*. 4, 246-263 <https://www.yumpu.com/es/document/read/14632839/psicologia-de-la-inteligencia-afectiva-direccion-general->
- Mendizabal, I. (2017). Zer garrantzia dute emozioek ikaskuntza prozesuan?. *Ttiklik.eus*. Hasi
- Mosquera, I. (2013). Influencia del tempo de la música en las emociones. *Realitas. Revista de Ciencias Sociales, Humanas y Artes*. 1(2), 34-38.
- Pascual, P. (2006). *Didáctica de la música para educación infantil*. Pearson Prentice Hall.

- Piquer, A. (2016). Jornadas: La música en el desarrollo emocional y la comunicación afectiva. *CEFIRE* .<https://studylib.es/doc/7940595/relaci%C3%B3n-entre-m%C3%BAsica-y-emociones>
- Poch, S. (1999). *Compendio de Musicoterapia*. 1. Herder.
- Plazaola, E., (2009). Hizkuntza normalkuntzako teknikarien garapenerako emozioen lanketa. *HIZNET* Sakontze Egitasmoa https://hiznet.asmoz.org/wp-content/uploads/2018/10/eguzkine_plazaola.pdf
- Ribes, R, Bisquerra, R, Aguiló, M.J., Filella, G eta Soldevilla, A. (2005) Una propuesta de currículum emocional en educación infantil (3-6 años). *Cultura y educación*, 17(1), 5-17.
- Romera, M. (2013). *La familia, la primera escuela de las emociones*. Destino.
- Sáez, C. (2010). Música para las neuronas. *En forma*. <http://www.redesparalaciencia.com/category/revista-redes>
- Scaliter, J Pascual, A. Santacreu, T.H. eta Fernandez, V. (2015/05/21). La ciencia de las emociones. *Quo*. <https://www.quo.es/ser-humano/q45542/la-ciencia-de-las-emociones/>

Eranskinak

1.SAIOA

2.SAIOA

4. eta 5. SAIOAK

EMOTIKONOA	EMOTIKONOA MOMENTUA
	<p>-Etxean bakarrik nagoenean</p>
	<p>-Anaiak jo egiten didanean</p>
	<p>-Norbaitek gustatzen ez zaidan zerbait egin edo esaten duenean</p>
	<p>-Mario Kar-en jolasten dudanean -Pelikula bat gogoratzen zion ume bati (barregurazkoa) -Izaro, Lore eta Manexekin jolasten dudanean</p>
	<p>-Telebista ikusten dudanean -Musika entzuten dudanean -Baratzean aitonarekin nagoenean</p>

